

Sygn. akt I C 561/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie, Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: SSO Marek Syrek

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Kapa

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2015 r. w Tarnowie

na rozprawie

sprawy z powództwa R. K. i J. G.

przeciwko J. N.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSO Marek Syrek

Sygn. akt I C 561/15

UZASADNIENIE

wyroku z 30 września 2015 r.

Powodowie R. K. i J. G. w pozwie skierowanym przeciwko J. N. domagali się uznania za bezskuteczną w stosunku do nich umowy o podział majątku wspólnego zawartej w dniu 21 maja 2010 r. przed notariuszem P. S. przez W. N. i J. N.. Roszczenie swoje zgłosili celem ochrony wierzytelności przysługujących powodom wobec W. N., a stwierdzonych nakazami zapłaty Sądu Rejonowego w Nowym Sączu z 12 lutego 2013 r., 2 kwietnia 2013 r. i 14 lutego 2013 r.

Uzasadniając żądanie wskazali, iż są wierzycielami W. N., którego łączne zadłużenie wynosi 226.440,98 zł. Pomimo uzyskania czterech prawomocnych nakazów zapłaty dłużnik nie spłacił należności, a wszczęta egzekucja okazała się bezskuteczna. W toku postępowania egzekucyjnego okazało się, że na mocy umowy majątkowej małżeńskiej pozwana uzyskała własność nieruchomości o pow. 0,74 ha położonej w S. zabudowanej budynkiem mieszkalnym. Zawarcie tej umowy odbyło się z pokrzywdzeniem wierzycieli, bowiem nieruchomość ta była jedynym składnikiem majątku dłużnika, do którego można było skierować egzekucję. W tej sytuacji wytoczenie powództwa okazało się konieczne.

Powodowie złożyli ponadto wniosek o zasądzenie kosztów postępowania.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

Uzasadniając swoje stanowiska wskazała na wygaśnięcie uprawnienia powodów z uwagi na upływ pięcioletniego terminu określonego w art. 534 kc. Zarzuciła ponadto, iż zawarcie umowy nie odbyło się z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Powodowie wnieśli o stwierdzenie, że żądanie pozwanej uznania, że ich uprawnienie wygasło z uwagi na upływ terminu zawitego za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Powodowie w lutym i kwietniu 2013 roku w sprawach prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Nowym Sączu uzyskali nakazy zapłaty wydane przeciwko W. N..

W tym samym roku wszczęli przeciwko dłużnikowi postępowanie egzekucyjne, które prowadzone było przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Brzesku pod sygnaturą Km 626/13. W piśmie z 14 października 2013 r. komornik zawiadomił wierzycieli, iż egzekucja jest bezskuteczna, a nieruchomości, na której dłużnik zamieszkuje, stanowi własność jego żony na podstawie umowy z 21 maja 2010 r.

(dowód: nakazy zapłaty – k. 14-21,

pismo komornika z 14 października 2013 r. – k. 23).

Powodowie przed Sądem Rejonowym w Brzesku wszczęli postępowanie przeciwko pozwanej o uznanie za bezskuteczną umowy o podział majątku wspólnego celem ochrony wierzytelności o wartości 18.670 zł (I C 635/13). Powództwo to zostało prawomocnie uwzględnione.

(fakt znany sądowi urzędowo).

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo podlega oddaleniu.

Powodowie w sprawie niniejszej domagają się uznania za bezskuteczną w stosunku do nich czynności prawnej z dnia 21 maja 2010 r. Z żądaniem tym wystąpili w dniu 19 czerwca 2015 r.

Stosownie do art. 534 kc uznania czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli za bezskuteczną nie można żądać po upływie lat pięciu od daty tej czynności. Nie budzi więc wątpliwości kwestia, że żądanie powodów zostało zgłoszone z przekroczeniem powyższego terminu.

Termin określony w cytowanym przepisie ma charakter materialnoprawny. Jest terminem zawitym, po upływie którego roszczenie wygasa i nie może być dochodzone. Do terminu tego nie można stosować przepisów regulujących przedawnienie i to nawet w drodze analogii (tak np. Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z 6 lutego 2014 r. ACa 713/13, Lex nr 1438100). Z tego względu bieg tego terminu nie podlega zawieszeniu ani też przerwaniu. Upływ terminu powoduje definitywną utratę możliwości skorzystania z uprawnienia, którego termin zawity dotyczy.

Pomimo upływu terminu zawitego powodowie podtrzymali swoje żądanie wskazując, iż uznanie wygaśnięcia ich uprawnienia naruszałoby zasady współżycia społecznego.

Kwestia możliwości zastosowania art. 5 kc do terminów zawitych należy do kontrowersyjnych. Co do zasady orzecznictwo dopuszcza możliwość zastosowania klauzuli generalnej do sytuacji upływu terminu zawitego, jednak przyjmuje się, iż sytuacje takie należą do zupełnie wyjątkowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2008 r. III CZP 104/08, postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 19 maja 2015 r. P18/13).

Dla wykazania, iż sytuacja tego rodzaju zachodzi w niniejszej sprawie powodowie powołali dowód z pisma komornika z 24 czerwca 2015 r., ich wniosków o przyspieszenie rozpoznania innej sprawy toczącej się pomiędzy stronami, dokumentu zajęcia wierzytelności, a także dowód z przesłuchania stron. Tymi środkami dowodowymi zamierzali wykazać, iż pozwana swoim nagannym postępowaniem polegającym na przedłużaniu czasu trwania innej sprawy sądowej oraz obietnicami zaspokojenia wierzycieli doprowadziła do przekroczenia terminu określonego w art. 534 kc.

W ocenie Sądu powodowie nie wykazali jednak, aby w sprawie niniejszej zachodził szczególnie wyjątkowy przypadek nakazujący nie uwzględnienie upływu terminu zawitego przy ocenie ich żądania.

Na wstępie wskazać należy, że w zasadniczej większości przypadków działanie dłużników polegające na próbie uniknięcia spłaty długu zasługuje na negatywną ocenę z punktu widzenia zasad współżycia społecznego i to niezależnie od tego, czy działanie to dotyczy dłużnika osobistego, czy też osoby ponoszącej odpowiedzialność za ten dług na innej podstawie.

Nie można przy tym zapominać, że powodowie są profesjonalistami – osobami prowadzącymi zawodowo działalność gospodarczą. Korzystają przy tym z profesjonalnej pomocy prawnej. Ich wierzytelności powstały jeszcze w 2012 roku, a tytuły wykonawcze zostały im wydane w 2013 r. Egzekucja prowadzona przeciwko dłużnikowi okazała się bezskuteczna jeszcze w 2013 r. O fakcie zawarcia umowy majątkowej małżeńskiej powodowie dowiedzieli się z pisma z 14 października 2013 r. Nie może być więc wątpliwości co do tego, że dysponowali odpowiednią ilością czasu na wystąpienie z żądaniem uznania umowy za bezskuteczną przed upływem terminu określonego w art. 534 kc.

Brak środków finansowych na prowadzenie procesu nie jest wystarczającym usprawiedliwieniem zwłoki w wytoczeniu powództwa. Dla tego rodzaju sytuacji zarezerwowana jest instytucja zwolnienia od kosztów sądowych.

Przedłożone przez powodów dokumenty w postaci pisma komornika z 24 czerwca 2015 r. oraz wniosków o przyspieszenie rozpoznania sprawy, a także dokumentu zajęcia wierzytelności w żaden sposób nie potwierdzają tez powodów. Wynika z nich jednoznacznie, że powodowie mieli świadomość upływającego terminu, a pomimo tego nie wystąpili z żądaniem w terminie określonym przez prawo. Zajęcie wierzytelności powoda wskazuje na jego trudną sytuację materialną, ale jak już wspomniano nie jest to wystarczające usprawiedliwienie w zwłoce z wytoczeniem powództwa.

Powodowie zarzucali, że pozwana swoją postawą – w szczególności poprzez przedłużanie innej sprawy sądowej oraz obietnice spełnienia świadczenia - doprowadziła do przekroczenia terminu. Zarzuty te nie potwierdziły się w toku postępowania. Wskazać należy, że składanie środków odwoławczym było uprawnieniem pozwanej, a czas trwania postępowania I C 635/13 nie miał żadnego wpływu na możliwość wytoczenia powództwa o ochronę pozostałych wierzytelności.

Powodowie nie wykazali ponadto, że pozwana celowo wpływała na opóźnienie w działaniach powodów poprzez obietnice zaspokojenia wierzytelności. Pozwana zaprzeczyła kategorycznie tym twierdzeniom, a powodowie – poza własnymi zeznaniami – nie zaoferowali żadnych środków dowodowych, które podważyłyby wersję pozwanej.

W tej sytuacji uznać należy, że mamy do czynienia z sytuacją typową, a nie nadzwyczajną, w której wierzyciel zwleka ze skorzystaniem z przysługujących mu środków prawnych.

Dlatego też konieczne stało się stwierdzenie, iż uprawnienie powodów do żądania uznania czynności prawnej za bezskuteczną wygasło przed wniesieniem powództwa, a tym samym nie mogło zostać uwzględnione.

Konsekwencją takiego rozstrzygnięcia jest obciążenie powodów kosztami postępowania, które obejmują wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej w wysokości stawki minimalnej, a to na podstawie art. 98 § 1 kpc.

SSO Marek Syrek

1. (...)

2. (...)

3. (...)